

Intuition

Politiken, Bøger, 19. august 2000

Endnu en af tilværelsens underfundige myter har måttet lade livet. Som rapporteret her i avisen midt i den kolde sommer har en videnskabelig undersøgelse vist, at kvinder og mænd er aldeles jævnbyrdige udi intuitionens kunst. Myten om en særlig mystisk kvindelig intuition er et falsum.

De fleste gør vel den erkendelse, at efterhånden som voksenalderen erstatter barnligheden - en proces der viser sig at være livet igennem - så aftager fortryllelsen. Hvad der før fremstod som fortryllet bliver offer for erfaringens normallys. Heldigvis er der dog områder hvor fortryllelsen ikke synes at ville tage ende. Og hvad angår det modsatte køns mysterium så forekommer det mig nærmest er være blevet større med alderen.

Til min undren må jeg sige. Man skulle dog tro at erfaring kunne hjælpe. Men ingenlunde så.

Og netop her har vi vel forklaringen på myten om kvindens særlige intuition. Disse væsner - undskyld, jeg må jo vælge side - der egentlig ligner os på så mange måder, synes dog i andre henseender som skabt af stof fra en anden planet. Og deres overrumplende evne til at kunne gennemskue en situation eller et problem, som vi andre dødelige var gået helt galt af, synes at kalde på en overjordisk forklaring: altså kvindelig intuition.

Nu meldte avisartikelen ikke noget videre om, hvordan forskerne havde tilvejebragt deres resultater. Så enhver kan vel stadig tillade sig at fastholde fortryllelsen og hævde at det nok bare er forskerne, der har kvæjet sig på en eller anden måde.

Lad mig foreslå en anden udvej. Mon ikke nøglen er den, at fortryllelsen er gensidig? Ikke at jeg nærer den fjerneste mistanke om, at der skulle være noget guddommeligt ved mit køn, dertil kender jeg det kun alt for godt. Men dybest set tror jeg jo heller ikke på at kvinder er

guddommelige væsner. Så altså, hvorfor har kvinderne ikke opfundet en "mandlig intuition" for at sætte ord på mysteriet?

Læseren aner vel min pointe. Det socialt dominerende køn sætter selvfølgelig dagsordenen, dvs bestemmer hvad der er rationelt. Og da mænds nysgerrighedsfelt oftest er lidt forskelligt fra kvinders nysgerrighedsfelt, er mænd uopmærksomme over for en række detaljer, som kvinder lægger mærke til uden at tænke nærmere over det. Kvindelig intuition er i virkeligheden ikke andet end rationelle slutninger draget på baggrund af en selvfølgelig viden, som mænd mangler. Når mænd omvendt drager slutninger er rationaliteten nem at få øje på - for mænd altså - for her argumenteres der ud fra en viden som forekommer dem helt selvfølgelig.

Sagen er jo at tankernes strøm er ubevidst. Først hvis vi stopper op ved en bestemt tanke bemærker vi den, dvs som en tanke vi fik - ikke som tænkning. Og hvis vi ikke får sat ord på den husker vi den næppe. Kravet om rationalitet er ubekvemt for os fordi det indebærer at vi kun lader nogle ganske få og helst velspecificerede præmisser indgå i tankerne. Derved fokuserer vi tankestrømmen så den bliver langt smallere end den er, når den overlades til sig selv.

At rationalitetens teknik er nyttig kan der ikke være tvivl om. Nyttens ligger ikke i at den slags tanker er mere sande end andre, hvad man må betvivle, men derimod i at de skaber fællesskab om sig. Kravet om velspecificerede præmisser udgør nemlig en definition af et nysgerrighedsfelt. Derved hjælper det os til at tænke med på hinandens tanker. Risikoen er selvfølgelig at nysgerrighedsfeltet lige så stille bliver skrup irrelevant, uden at vi opdager det. Det sker hele tiden.

Derfor er rationaliteten en fællesskabs-teknik, der bestandig må lade sig retlede af intuitionen - mandlig som kvindelig.